

Допрофільна підготовка — необхідний етап професійного самовизначення учнів

Л. А. Липова, канд. пед. наук

Актуальним завданням школи є підготовка конкуренто-спроможної особистості, здатної до сприйняття глобалізаційних і євроінтеграційних процесів, до функціонування в умовах нових соціально-економічних і соціокультурних перетворень. Тож, з урахуванням зарубіжного досвіду диференціації навчання і раннього професійного самовизначення, державна політика України щодо зайнятості населення спрямована на пошуки заходів щодо ранньої професійної орієнтації молоді, зокрема за рахунок профільного навчання, складовою якого є допрофільна підготовка (ДП). У всіх розвинутих країнах світу фахова підготовка функціонує і розвивається на основі Концепції неперервної освіти: підготовчий етап (що передує ДП) → ДП → профільне навчання → професійне самовизначення → післядипломна освіта.

Таким чином, саме з'ясуванню дидактичних засад ефективної реалізації ДП було присвячене наше дослідження. На формульованому його етапі встановлено чинники, що впливають на вибір профілю навчання: а) обсяг інформації про професії; б) обсяг знань і умінь з предметів, які становлять основу майбутнього профілю; в) спрямованість особистості, рівень її інтересів, мотивів, здібностей і захоплень; г) адекватність уявлень про відповідність власних даних вимогам бажаної професії.

На завершальному етапі дослідження було виконано всі основні завдання згідно з поставленими цілями і підтверджено достовірність його результатів. Зокрема, з'ясовано структурні

елементи процесу ДП (цілі, завдання, домінуючі дидактичні принципи, умови успішного здійснення ДП: удосконалення інваріантного компонента змісту навчання та розроблення варіативного його компонента, психологічний супровід ДП та її педагогічна підтримка, здійснення інформаційного забезпечення тощо); визначено роль ДП у виборі профілю навчання, розроблено поради вчителям щодо реалізації ДП в основній школі та співпраці з батьками в цьому напрямі; досліджено зміст і завдання діяльності шкільного центру з ДП, впроваджено в діяльність школи розроблену модель ДП; виявлено вплив запропонованих підходів до ДП на рівень навчальних досягнень учнів та на вибір профілю навчання; проаналізовано результати формувального експерименту та підбито його підсумки.

Експеримент проводився у гімназії № 290 м. Києва, ЗОШ № 1, 2, НВО м. Путивля Сумської області.

Результати дослідження апробовано на конференціях, семінарах, виїзних засіданнях лабораторії дидактики, нарадах для директорів шкіл тощо.

Урахування результатів дослідження сприятиме успішній реалізації ДП у школах України.